

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuni: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA KUCHUNGUZA NA KUDHIBITI HESABU ZA SERIKALI ZA MITAA NA MASHIRIKA (LAAC) KUHUSU UWASILISHAJI WA RIPOTI YA MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI, KWA SERIKALI ZA MITAA NA MASHIRIKA KWA KIPINDI CHA MWAKA WA FEDHA 2018/2019

Mheshimiwa Spika, awali ya yote naomba kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kutujaalia kufika hapa tukiwa wazima na wenye afya njema katika kutekeleza majukumu tuliyokabidhiwa na wananchi wetu.

Mheshimiwa Spika, napenda kukushukuru wewe binafsi kwa kunipatia fursa hii adhimu ya kuwasilisha Hotuba ya Maoni ya Kamati ya Kuchunguza na Kudhibiti Hesabu za Serikali za Mitaa na Mashirika (LAAC) Kuhusu Uwasilishaji wa Ripoti ya Mdhiliti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, kwa Serikali za Mitaa, Mashirika na Taasisi za Serikali kwa Kipindi cha Mwaka wa Fedha 2018/2019.

Mheshimiwa Spika, pia, naomba kumpongeza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora kwa kuweza kuwasilisha Ripoti za Ukaguzi wa Hesabu za Serikali kwa mwaka wa fedha 2018/2019 katika Mkutano wa Februari. Hii ni kutokana na kuwa Ripoti hizi mara kadhaa huwasilishwa katika Mkutano wa Baraza unaohusiana na mambo ya bajeti.

Mheshimiwa Spika, shukurani za pekee zimfikie Mdhiliti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na watendaji wake wote wa Ofisi hiyo kwa kazi nzuri wanayoendelea kuifanya ya kufuatilia fedha za umma.

Mheshimiwa Spika, napenda kuwashukuru kwa dhati Wajumbe na Makatibu wa Kamati hii kwa mashirikiano yao wanayonipatia wakati wote wa kazi za Kamati ikiwa ni pamoja na wakati wa kuzipitia, kuzichambua na kuzijadili taarifa hizi muhimu kwa maendeleo ya nchi yetu. Namuomba Mwenyezi Mungu azidi kutupa nguvu ili tuweze kutekeleza vyema majukumu tuliyopewa.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwataja kwa majina Wajumbe na Makatibu wa Kamati ya LAAC kama ifuatavyo:-

Na	Jina	Uwakilishi/ Utumishi	Nafasi
1.	Mhe. Mwanaasha Khamis Juma	Mwakilishi, Jimbo la Dimani	Kaimu Mwenyekiti
2.	Mhe. Shaib Hassan Kaduara	Mwakilishi, Jimbo la Chake Chake	Kaimu Makamu Mwenyekiti
3.	Mhe. Ali Abdulgulam Hussein	Mwakilishi, Jimbo la Jang'ombe	Mjumbe
4.	Mhe. Bakar Hamad Bakar	Mwakilishi, Jimbo la Wawi	Mjumbe
5.	Mhe. Hudhaima Mbarak Tahir	Mwakilishi, Nafasi za Wanawake	Mjumbe
6.	Mhe. Rukia Omar Ramadhan	Mwakilishi, Jimbo la Amani	Mjumbe
7.	Mhe. Shadya Mohammed Suleiman	Mwakilishi, Nafasi maalum za Wanawake	Mjumbe
8.	Ndg. Nasra Awadh Salmin	Afisa, Baraza la Wawakilishi Zanzibar	Katibu
9.	Ndg. Othman Ali Haji	Afisa, Baraza la Wawakilishi Zanzibar	Katibu

Mheshimiwa Spika, kifungu cha 112(3)(c) cha Katiba ya Zanzibar ya mwaka 1984 kinamtaka Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kufanya ukaguzi na kutoa taarifa juu ya ukaguzi huo angalau mara moja kila mwaka. Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC imebaini kuwa masharti ya kifungu hiki hayatekelezwi ipasavyo, kwani yapo baadhi ya Mashirika hesabu zao

hazikaguliwi kila mwaka na endepo zitakaguliwa katika mwaka unaofuata basi hesabu za miaka iliyopita huwa haziripotiwi tena katika Baraza la Wawakilishi.

Mheshimiwa Spika, katika kuthibitisha kauli yangu hiyo naomba kutoa mifano kwa baadhi ya Mashirika hayo kama ifuatavyo: Shirika la Umeme la Zanzibar (ZECO), Mfuko wa Hifadhi ya Jamii Zanzibar (ZSSF) na Benki ya Watu wa Zanzibar (PBZ) hesabu zao za mwaka hazijaripotiwa takriban miaka mitatu mfululizo (yaani kuanzia Ripoti ya mwaka wa fedha mwaka 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018) na badala yake hesabu zao zinaonekana za mwaka wa fedha 2018/2019 pekee wakati Mashirika haya yalikusanya mapato na kufanya matumizi yao katika kipindi chote hicho ambacho hesabu zao hazikukaguliwa na kuripotiwa.

Mheshimiwa Spika, sambamba na hilo tumebaini kuwa ripoti ya ukaguzi ya Shirika la Bima la Zanzibar haikuwahi kuwasilishwa ndani ya Baraza kwa kipindi chote cha uhai wa Baraza la Tisa la Wawakilishi na hata katika Ripoti ya mwaka wa fedha 2018/2019. Kwa mnasaba huo, ni miaka minne sasa Shirika hilo taarifa zake za mapato na matumizi hazijawasilishwa mbele ya Baraza lako Tukufu kama Katiba ya Zanzibar inavyoelekeza.

Mheshimiwa Spika, aidha, taarifa za ukaguzi wa hesabu za Bodi ya Mapato Zanzibar (ZRB) zimeripotiwa Barazani tangu mwaka wa fedha 2013/2014 na kuwasilishwa Barazani katika mwaka wa fedha 2016/2017 na hadi hivi sasa taarifa za ukaguzi wa hesabu za Bodi ya Mapato Zanzibar hazijaonekana tena katika Ripoti za Ukaguzi zinazowasilishwa Barazani.

Mheshimiwa Spika, ingawa kifungu cha 112(7) cha Katiba ya Zanzibar kinapiga marufuku kwa Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kufuata maagizo au amri ya mtu yeyote. Hata hivyo, tunamuomba Mheshimiwa Waziri wakati wa kufanya majumuisho yake alieleze Baraza hili kwa niaba ya wananchi wa Zanzibar ni sababu zipi zilizopelekea Mashirika haya hesabu zao kutowasilishwa Barazani kila mwaka kama Katiba ya nchi inavyelekeza.

Vile vile, atueleze kwa kina ni sababu zipi zinazoikwaza Ofisi ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali hata ikashindwa kuwasilisha taarifa za hesabu za Shirika la Bima la Zanzibar kwa miaka minne mfululizo sasa.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC imelazimika kuuliza maswali hayo hasa ikizingatiwa kuwa Mashirika haya yanaendelea kukusanya mapato na pia yanafanya matumizi, hivyo, Kamati hii haina uhakika kama shughuli hizo

zinafanywa kwa uhalisia wake au laa, na hasa ikizingatiwa kuwa bajeti za Mashirika huwa hazipitishwi na Baraza hili.

Mheshimiwa Spika, sambamba na hayo, Baraza lako kuendelea kutokupokea ripoti ya ukaguzi wa hesabu za Shirika la Bima na Bodi ya Mapato Zanzibar ni kwenda kinyume na Katiba ya Zanzibar na Sheria ya Usimamizi wa Fedha Namba 12 ya mwaka 2016 pamoja na kuitia dosari dhamira kuu ya kuwepo kwa Kamati zinazosimamia masuala ya kifedha.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC inatambua na kuthamini sana kazi kubwa inayofanywa na Ofisi hii katika kujenga nidhamu ya matumizi ya rasimali za umma katika Serikali na kuimarisha dhana ya Utawala Bora hapa nchini hasa ikizingatiwa kuwa Taasisi za Umma zimekuwa zikiongezeka ukilinganisha na miaka ya zamani.

Hata hivyo, Kamati hii hairidhishwi na tabia ya kutowasilishwa hesabu za ukaguzi kwa Taasisi zote za umma kama kifungu cha 112(3)(c) cha Katiba ya Zanzibar kinavyoelekeza.

Mheshimiwa Spika, kwa msingi huo, Kamati ya LAAC inaiomba Serikali kuweka mikakati imara zaidi ya kuhakikisha kuwa changamoto zinazoifanya Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu hata isiweze kuzikagua Taasisi zote za umma na kuwasilisha taarifa zake za ukaguzi wa hesabu Barazani zinafanyiwa kazi haraka iwezekanavyo ili Ofisi hiyo iweze kutekeleza majukumu yake kama Katiba na Sheria zinavyoelekeza.

Mheshimiwa Spika, sambamba na kutokukaguliwa kwa Taasisi na Mashirika nilokwisha kuyataja, Kamati ya LAAC inaungana na Kamati ya Kuchunguza na Kudhibiti Hesabu za Serikali (P.A.C), juu ya kutoridhishwa kukiukwa kwa Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma, Namba 12 ya 2016, kifungu cha 122(5), inayomtaka Mheshimiwa Haroun Ali Suleiman, Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Katiba, Sheria, Utumishi na Utawala Bora, anaesimamia Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, kuwasilisha hapa Barazani Ripoti ya Ukaguzi wa Hesabu za Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inaona kuna dosari kubwa ya Sheria hii ya Usimamizi wa Fedha kumpa dhamana Waziri anaesimamia Ofisi ya Mdhibiti kuteua mtu ama Kampuni ya kuikagua Ofisi hii, wakati kiuhalisia Waziri huyo ni Msimamizi wa Ofisi hiyo. Aidha, dosari nyengine ni kuwa, mtu huyo hulipwa malipo yake ya ukaguzi na Ofisi ya Mkaguzi na Mdhibiti Mkuu wa Hesabu za

Serikali, huku tukijua kuwa siku zote, “ANAEMLIPA MPIGA ZUMARI, NDIE ANAECHAGUA WIMBO”.

Hii ina maana, utaratibu mzima wa kukaguliwa kwa Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, unatia mashaka makubwa katika Misingi ya Utawala Bora, na ndio maana tokea kuanzishwa kwa Baraza hili na kuasisiwa kwa Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali hapa Zanzibar, haijawahi kutokea taarifa za ukaguzi wake kuwasilishwa na kujadiliwa Barazani na ni sawa na kusema, hakuna taarifa rasmi inayotambuliwa na Baraza hili na ya hakika kuwa Ofisi hii imewahi kukaguliwa.

Mheshimiwa Spika, katika Mabunge mengine ulimwenguni, Kamati ya P.A.C ama LAAC, ndio huteua mtu wa kuikagua Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu badala ya Waziri anaehusika na Ofisi hiyo, ni vyema Wajumbe wako wakalitizama tena suala hili na hatimae haki yao ya kuzifahamu na kuzijadili hesabu za Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu ikapatikana ipasavyo.

Mheshimiwa Spika, kiujumla Kamati ya LAAC inayapongeza Mashirika na Taasisi zote za Serikali zilizokaguliwa na taarifa zao za hesabu kwa mwaka wa fedha 2018/2019 kuwasilishwa Barazani zikiwa hazina Hoja za moja kwa moja. Mheshimiwa Spika, tunatoa pongezi hizo kwa kuwa kati ya Mashirika na Taasisi 18 zilizokaguliwa ni Mashirika mawili tu yaliyobainika kuwa na Hoja ya moja kwa moja, inayoonesha upungufu wa matumizi ya fedha za umma. Mashirika yenyewe ni Shirika la Utangazaji Zanzibar na Shirika la Nyumba Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC inayaomba Mashirika haya kutekeleza vyema majukumu yao ili dhamira ya kuanzishwa kwao iweze kupatikana.

Mheshimiwa Spika, kwa upande mwengine, Kamati ya LAAC inashangazwa sana na ripoti za Ukaguzi wa Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kufanya ukaguzi wa Hesabu za Mashirika na Serikali za Mitaa bila ya kufanya ukaguzi mwengine ikiwa ni pamoja na Ukaguzi Maalum wa Miradi Mikubwa ya Maendeleo, Ukaguzi Yakinifu (Value for Money Audit), Ukaguzi Maalum wa Mikataba ya Serikali na kaguzi nyengine za kitaalamu, tofauti na ukaguzi wa Hesabu kwa zaidi ya miaka mitano sasa.

Jambo la kushangaza zaidi, ripoti hizo za Hesabu kwa upande wa Mashirika zinazungumzia mambo yale yale ya Taarifa za Mapato, Taarifa za Matumizi na Hesabu za Mwisho wa Mwaka, huku katika uzoefu wa uchunguzi wa Kamati

zetu za Kusimamia Masuala ya Fedha zinapofanya ukaguzi wake, hugundua kasoro nyingi za usimamizi wa fedha za umma na kukiukwa kwa taratibu za matumizi ya fedha hizo, zinazozihusu Taasisi na Mashirika yaliyowahi kukaguliwa na Ofisi hiyo.

Mheshimiwa Spika, Ripoti ya Ukaguzi wa Hesabu kwa Mashirika na Taasisi za Serikali kwa mwaka 2018/2019 imerejea tena kutoa taarifa hizo hizo kama ilivyotolewa katika mwaka 2015/2016; 2016/2017 na mwaka 2017/2018.

Mheshimiwa Spika, pamoja na ukweli kuwa Ofisi hii haielekezwi namna ya kutekeleza majukumu yake, ni vyema tukayasema haya ili kuikumbusha kubadilika hasa katika kwenda sambamba na kasi ya Serikali ya Awamu ya Nane, Serikali iliyojipambanua kupiga vita kwa vitendo, vitendo vyote vya rushwa na ufisadi hapa Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ya Awamu ya Nane imeshakaa madarakani takriban kwa siku 100 tu sasa, na imeimarisha mno Utawala Bora nchini na kupiga vita ufisadi na ubadhirifu wa mali za Umma. Serikali hii imekuwa karibu sana na wananchi na inawasikiliza sana, imekuwa karibu na waandishi wa Habari na inawaheshimu sana, imekuwa karibu na kila mtu na inamheshimu kila mtu.

Mheshimiwa Spika, wananchi wanajiuliza masuala mengi sana kufuatia kasi na uwezo mkubwa wa Serikali hii ya Awamu ya Nane kufichua ubadhirifu mkubwa wa mali za umma, wakati Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali ilikuwepo muda wote, bila ya kuyaibua madhaifu hayo katika ripoti zake, huku Katiba ya Nchi hii na Sheria zake, zimempa Mamlaka na wajibu wa kuyaeleza hayo Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

Wananchi hawa wanajiuliza **ALIKUWA WAPI?** Alikuwa Wapi Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, wakati Mradi wa Ukarabati wa Jumba la Treni, Darajani unaanza na kuendelea hadi kumaliza, huku zaidi ya Bilioni 3 zikipotea na kuvurugwa kwa taratibu za Manunuzi na kuvunjwa kwa Sheria za Kusimamia Fedha za Umma, wakati Ofisi ya Mdhibiti haikuyaeleza haya katika ripoti yake yoyote ile.

ALIKUWA WAPI, Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, wakati Mradi wa ZUSP ulipoanza na kutekelezwa bila ya kueleza chochote katika kasoro zake, huku fedha za wananchi kupitia Mradi huo zikitumika kwa maslahi ya wachache na Mradi kutoleta Tija iliyokusudiwa?

Mheshimiwa Spika, wananchi wanajiuliza **ALIKUWA WAPI** Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali wakati fedha za Umma zikitumika kinyume na utaratibu ikiwa ni pamoja na kukithiri kwa wafanyakazi hewa, kuvurugwa kwa taratibu za manunuzi na wizi wa fedha za umma katika miradi mbali mbali iliyosimamiwa na baadhi ya Vikosi vya SMZ, huku baadhi ya Wahasibu na baadhi ya Watendaji Wakuu wa baadhi ya Vikosi hivyo, wakihusika na wizi wa mamilioni ya fedha za Umma, bila ya kasoro hizo kuelezwa katika ripoti za Ukaguzi za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, na hatimae kuja kuibuliwa na Mheshimiwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi na Wasaidizi wake?

ALIKUWA WAPI Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali zaidi ya kueleza taarifa za Mapato na Mtumizi labda na Hesabu za Mwisho wa Mwaka, kwa Shirika la Bandari na Shirika la Meli, wakati fedha zilizopatikana kwa kiwango kikubwa katika Mashirika hayo, zilitumika kwa ulafi na watendaji kujilumbikizia mali kupitia Mgongo wa Mashirika hayo, wakati kazi hii inakuja kuibuliwa katika siku 100 za Utumishi uliotukuka wa Mheshimwa Rais na Wasaidizi wake?

Mheshimiwa Spika, masuala ya **ALIKUWA WAPI** ni mengi sana, na labda niwaachie baadhi ya Wajumbe wako wa Baraza hili wamuulize Mheshimiwa Waziri, pale utakapopendezewa kuwapa nafasi ya kuuliza masuala kuhusiana na ripoti hizi za Ukaguzi zilizowasilishwa.

Mheshimiwa Spika, kasoro nyengine inayohitaji kufanyiwa kazi kwa haraka na ni maarufu kwa Ofisi hii, ni kuwa nyuma katika kazi zake za ukaguzi. Mpaka leo mwaka 2020/2021, Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, bado inawasilisha Barazani ripoti zilizokwisha pitwa na muda, za mwaka 2018/2019, hali inayozifanya Kamati zetu kushindwa kuisimamia vyema Serikali, kwani hata ukifuatilia ripoti hizo, Kamati zinakutana na mambo mengi yanayoshindwa kupatiwa ufumbuzi kwa wakati tulionao sasa.

Mfano wa changamoto hizo ni kuondoshwa kwa Maafisa Masuuli waliohusika na uzembe na ubadhirifu wa mali za umma, kumaliza muda wa Bodi za Wakurugenzi na Mabaraza ya Vyuho, kutopata tena taarifa zinazokwenda na wakati kutoka kwa Mashirika na Taasisi hizo pamoja na kuzifanya Kamati zetu kuonekana kama kituko kwa kufuatilia taarifa za mapato na matumizi yaliyokwisha kupitwa na mwaka wake wa matumizi.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC inafahamu juhudi zinazochukuliwa na Ofisi hii na inaziheshimu, na kwa kuyasema haya, Kamati yetu inaihitaji Ofisi

hii kama inavyoiomba Serikali, kuhakikisha ukaguzi wake unakwenda na wakati.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC ilipohitaji kufanya tathmini fupi ya kuongezeka kwa makusanyo kwa miaka miwili kwa baadhi ya Mashirika na Taasisi, imesikitishwa kuona taarifa hizo zinatofautiana katika ripoti mbili za ukaguzi wa hesabu za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali baina ya mwaka 2017/2018 na 2018/2019, jambo linaloipa shida Kamati wakati wa kutekeleza kazi zake za ukaguzi na pia inatia doa kwa Ofisi kubwa yenye wataalamu waliobobea kwa kazi za ukaguzi, hasa ikizingatiwa heshima ya Ofisi hiyo. Aidha, Kamati inaomba Ofisi hii iwe makini katika kutoa taarifa zake juu ya Taasisi na Mashirika ya Serikali, ili kuzifanya kazi za Kamati zitekelezwe kwa wepesi mkubwa, sambamba na kulinda heshima ya Ofisi hii.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC, imeona vyema kuonesha kasoro hiyo kwa baadhi ya Taasisi na Mashirika hayo kama ifuatavyo:

JINA LA TAASISI/SHIRIKA	MAPATO HALISI YALIYOELEZWA 2017/2018	MAPATO HALISI YALIYOELEZWA 2018/2019	TOFAUTI
Shirika la Bandari	34,361,996,258	38,246,498,086.74	3,884,501,828.74
Mamlaka ya Viwanja vya Ndege	11,039,978,607.88	11,730,617,475	690,638,867.12
Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Maji na Nishati Zanzibar	16,362,952,000	16,362,951,000	1,000
Shirika la Biashara la Taifa Zanzibar	Yameelezwa kuwa ni 27,234,629,383 pia katika ripoti hiyo hiyo imesema kuwa ni 132,352,525,969.48	133,861,030,528.93	106,626,401,145.9 (kwa mlinganisho wa 27,234,629,383) NA TOFAUTI YA 1,508,504,559.45 (kwa mlinganisho wa 132,352,525,969.48

Mheshimiwa Spika, pamoja na kasoro hiyo iliyojitokeza, Kamati ya LAAC kwa kuzingatia haja ya kufanya tathmini ya kuongezeka kwa makusanyo ya mapato ya Taasisi na Mashirika kwa miaka miwili ya ukaguzi wa hesabu zao

za fedha (2017/2018 na 2018/2019), imejiridhisha kuwa, kuna Taasisi na Mashirika ya Serikali yanayoendelea kufanya vizuri katika kukusanya mapato yao na hivyo, kuimarisha uwezo wao wa kujiendesha na kutoitegemea Serikali na pia yapo yanayofanya vibaya kwa kushuka kwa makusanyo ya mapato na hivyo kushuka kwa uwezo wao wa kujiendesha na kutoitegemea Serikali kama ifuatavyo:

MASHIRIKA NA TAASISI ZINAZOFANYA VIZURI KATIKA KUONGEZA MAKUSANYO YA MAPATO			
NA.	JINA	2017/2018	2018/2019
1.	Shirika la Bandari	34,361,996,258	37,506,713,124.69 (sawa na ongezeko la asilimia 109)
2.	Mamlaka ya Viwanja vya Ndege	11,039,978,607.88	14,542,276,472.72 (sawa na asilimia 24 ya ongezeko)
3.	Shirika la Utangazaji Zanzibar (ZBC)	3,582,622,247	4,746,059,938.24 (sawa na ongezeko la asilimia 32.47)
4.	Mamlaka ya Vitega Uchumi Zanzibar (ZIPA)	2,225,588,021	2,516,366,245.5 (sawa na ongezeko la asilimia 13)
5.	Chuo cha Utawala wa Umma (IPA)	2,623,161,450	2,668,523,825 (sawa na ongezeko la asilimia 1.7)
6.	Mamlaka ya Udhhibiti, Utafutaji na Uchimbaji Mafuta na Gesi Asili Zanzibar (ZPRA)	956,480,797	6,349,932,036.12 (sawa na ongezeko la asilimia 563.88)
7.	Shirika la Nyumba Zanzibar	2,007,144,882	2,878,682,812 (sawa na ongezeko la asilimia 43.42)

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Mashirika na Taasisi zinazofanya vibaya na kushuka kwa makusanyo yao ya mapato kwa miaka miwili ya ukaguzi ni haya yafuatayo:

MASHIRIKA NA TAASISI ZINAZOFANYA VIBAYA KATIKA KUONGEZA MAKUSANYO YA MAPATO			
NA.	JINA	2017/2018	2018/2019
8.	Mamlaka ya Maji Zanzibar (ZAWA)	Tsh. 18,375,430,857	14,274,517,682 (sawa na asilimia 22.3 ya upungufu)
9.	Mamlaka ya Udhhibiti wa Huduma za Maji na Nishati Zanzibar	16,362,952,000	16,330,859,000 (sawa na asilimia 0.2 ya upungufu)
10.	Shirika la Biashara la Taifa Zanzibar	27,234,629,383 AU 132,352,525,969.48	9,991,220,910.84 (sawa na asilimia 92.5 ya upungufu)
11.	Shirika la Magazeti	1,429,540,404	1,341,801,136 (sawa na asilimia 6.14 ya upungufu)
12.	Chuo cha Uandishi wa Habari	770,048,355	769,988,075 (sawa na asilimia 0.008 ya upungufu)
13.	Mamlaka ya Usafiri Baharini	3,718,893,422	2,491,553,437 (sawa na asilimia 33 ya upungufu)
14.	Shirika la Meli na Uwakala	10,156,959,371.01	10,149,725,091.66 (sawa na upungufu wa asilimia 0.071)

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC inaendelea kuishauri Ofisi ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuendelea kuyafanyia tathmini Mashirika na Taasisi zote za umma kwa kulinganisha miaka miwili ya fedha ili kuweza kupima uwezo wa Mashirika na Taasisi hizo katika miaka miwili ya fedha, lakini kama tulivyokwisha sema awali, tathmini hiyo ifanywe kwa usahihi na uangalifu mkubwa.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Ripoti ya Ukaguzi kwa Hesabu za Serikali za Mitaa, kati ya Taasisi 11 za Mabaraza ya Manispaa, Halmashauri na Mabaraza ya Miji ni Taasisi moja tu ambayo haikupata Hoja ya moja kwa moja. Taasisi yenyewe ni Baraza la Mji Chake Chake.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya LAAC kwa huzuni kubwa inadiriki kutamka kuwa haikuridhika kabisa na matokeo ya ukaguzi wa hesabu wa Taasisi hizi, ingawa, ni Taasisi moja tu kati ya Taasisi 11 ambayo imepata Hati isiyoridhisha. Taasisi yenyewe ni Halmashauri ya Wilaya ya Kaskasini “A”.

Mheshimiwa Spika, kutokana na matokeo hayo mabaya ya ukaguzi tunaishauri Serikali Kuu kuendelea kuwa karibu na Serikali za Mitaa kwa kuwapatia watendaji wenye uwezo ili kuepusha kasoro hizo zilizojitokeza katika siku zijazo.

Mheshimiwa Spika, kiujumla Kamati ya LAAC imezipokea na kuzifanyia kazi Ripoti za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa upande wa Mashirika, Taasisi za Umma na Mamlaka ya Serikali za Mitaa na hatimae kuwasilisha Ripoti yake kama Kanuni za Baraza la Wawakilishi, Toleo la mwaka 2020 zinavyoelekeza.

Mheshimiwa Spika, kwa kumalizia naomba kuwashukuru Wajumbe wa Baraza hili, kwa utulivu wao na kwa kunisikiliza kwa makini wakati wote nilipokuwa nawasilisha maoni ya Kamati ya LAAC kuhusiana na Ripoti za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa upande wa Mashirika, Taasisi za Umma na Mamlaka ya Serikali za Mitaa.

Mheshimiwa Spika, pia, nawaomba Wajumbe wako waitumie haki yao ya msingi iliyotolewa na kanuni ya 43(3) ya Kanuni za Baraza la Wawakilishi ya kumuuliza maswali Mheshimiwa Waziri husika juu ya Ripoti hizi kwa lengo la kupata ufafanuzi zaidi.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha.

.....
Mwanaasha Khamis Juma,
Kaimu Mwenyekiti,
Kamati ya Kuchunguza na Kudhibiti Hesabu za Serikali za Mitaa na Mashirika
(LAAC),
Baraza la Wawakilishi,
Zanzibar.